
REYKJALUNDUR Í GRÍMSNESI

FORNLEIFASKRÁNING VEGNA DEILISKIPULAGS

KRISTBORG ÞÓRSDÓTTIR

Reykjavík 2026
FS1099-26201

FORNLEIFASTOFNUN ÍSLANDS SES

Á forsiðumyndinni er horft til suðvesturs yfir hluta landareignar Reykjalundar. Lengst til vinstri eru óljósar leifar af mógröfum ÁR-453:019.01 meðfram Norðurríma. Myndina tók Kristborg Þórsdóttir.

Verknúmer MÍ: 3576

©Fornleifastofnun Íslands 2026

Bræðraborgarstíg 3

101 Reykjavík

Sími: 551 1033

Netfang: fsi@fornleif.is

Vefsíða: www.fornleif.is

Samantekt

Í landi Reykjalundar í Grímsnesi er unnið að nýju deiliskipulagi á 8 ha svæði sem áður var hluti af jörðinni Reykjanesi. Í Reykjalundi er gróðrarstöð og stendur til að auka framleiðslu og koma á fót ferðapjónustu. Fornleifastofnun Íslands vann deiliskráningu innan svæðisins og í þessari skýrslu eru fjallað um niðurstöður hennar. Farið var á vettvang seint í apríl 2026 og voru skráðar fjórar fornleifar. Allar minjarnar eru skilgreindar í mikilli hættu vegna deiliskipulags þó að líklega sé að hægt að komast hjá raski á þeim flestum.

Efnisorð: fornleifaskráning, Reykjalundur, Reykjanes, Rimakot, ferðapjónusta, gróðrarstöð

Summary

This report presents the findings of a detailed archaeological survey conducted in April 2026 within an 8 ha assessment area in Reykjalundur, formerly a part of the Reykjanes farm in Grímsnes, South Iceland. The survey was carried out by The Institute of Archaeology in Iceland on behalf of the landowners as part of the planning process for increased production of the vegetable farm in Reykjalundur and tourism. A total of 4 archaeological sites were surveyed. They are considered at high risk of being affected by building construction, although most of them could be spared if the necessary precautions are taken.

Keywords: detailed archaeological survey, Reykjalundur, Reykjanes, Rimakot, tourism, vegetable farm

Efnisyfirlit

1. Inngangur	7
2. Saga fornleifaskráningar og löggjöf	9
3. Aðferðir við fornleifaskráningu	11
4. Fornleifaskrá	13
5. Niðurstöður	17
6. Heimildaskrá	19
7. Minjakort	21

1. Inngangur

Unnið er að gerð deiliskipulags fyrir 8 ha svæði í landi Reykjalundar í Grímsnesi í tengslum við aukna framleiðslu gróðrarstöðvar sem þar er starfrækt og áforma um uppbyggingu ferðapjónustu. Landi Reykjalundar var skipt út úr jörðinni Reykjanesi árið 1937 og þar var Gróðrarstöðin Reykjalundur stofnuð árið 1939. Landeigendur óskuðu eftir því að Fornleifastofnun Íslands ses tæki að sér að skrá fornleifar innan deiliskipulagssvæðisins en stofnunin hafði áður unnið aðalskráningu á jörðinni.¹ Vettvangsvinna fór fram við kjöraðstæður þann 26. apríl 2026 og var unnin af Kristborgu Þórsdóttur, fornleifafræðingi, sem einnig sá um úrvinnslu og skýrslugerð. Alls voru skráðar fjórar minjar á svæðinu en fleiri sýnilegar minjar eru fast utan marka þess til

Deiliskipulagssvæðið í Reykjalundi er afmarkað með rauðri línu á loftmynd frá Loftmyndum ehf. Staðsetning svæðisins er sýnd sem rauður punktur á innfelldu Íslandskorti.

norðausturs og suðvesturs. Þær hafa ekki verið skráðar á vettvangi en staðsetning þeirra er sýnd á korti í 5. kafla (bls. 18).

Á úttektarsvæðinu í Reykjalundi er fjöldi mannvirkja sem flest tengjast grænmetisræktun en einnig eru þar hús sem hafa verið nýtt til sumardvalar. Norðvestast í landi Reykjalundar er Norðurrími, þurr og sléttur, og suðaustast í landinu er einnig þurrlendur rími þar sem flest mannvirkin eru. Á milli rímana er framræst mýri. Allt svæðið er vel gróið og trjárækt er

¹ Birna Lárusdóttir 2002.

meðfram jaðri þess í SSV-horni. Tún Rimakots, hjáleigu Reykjaness, var á syðri rímanum og austurhluti þess er innan úttektarsvæðisins.

Uppbygging skýrslunnar er með hefðbundnum hætti. Á eftir köflum um sögu fornleifaskráningar og aðferðir kemur fornleifaskrá með uppmælingum og ljósmyndum. Þar er fjallað um allar þær fornleifar sem skráðar voru innan deiliskipulagssvæðisins. Í kjölfarið fylgir kafli þar sem helstu niðurstöður eru dregnar saman. Aftast í skýrslunni eru heimildaskrá og minjakort.

2. Saga fornleifaskráningar og löggjöf

Hátt á aðra öld er liðið síðan skráning fornleifa hófst á Íslandi en þó er enn langt í land að til sé heildstæð skrá um fornleifar á Íslandi. Á síðustu áratugum 19. aldar voru margir minjastaðir kannaðir á vegum Hins íslenska fornleifafélags, einkum staðir sem á einn eða annan hátt tengdust fornsögum og sögu þjóðveldisins. Eftir aldamótin 1900 dró úr fornleifakönnun á vegum félagsins og var þráðurinn ekki tekinn upp að nýju fyrr en um og eftir 1980.

Skoðanir manna á því hvað teljast fornleifar hafa breyst mikið á þessum tíma. Byggingar sem voru hversdagslegar fyrir hundrað árum eru nú orðnar minjar um horfna lífshætti. Skilningur hefur vaknað á nauðsyn þess að skrá upplýsingar um slíkar minjar og vernda þær fáu sem eftir eru fyrir komandi kynslóðir. Nauðsynlegra upplýsinga um gerð og ástand fornleifa er aðeins hægt að afla með vettvangsathugun, og við það er venjulega átt með hugtakinu fornleifaskráning (ýmist aðal- eða deiliskráning). Til þess að vettvangsathugun komi að fullu gagni verður þó fyrst að taka saman ýmsar upplýsingar, bæði skriflegar og munnlegar, sem vísa á minjastaði og geta gefið vísbendingar um hlutverk mannvirkjaleifanna (svæðisskráning).

Á undanförunum árum hafa verið gerðar breytingar á löggjöf um verndun fornleifa og hefur eftirlit með framkvæmd laganna verið aukið. Samkvæmt 3. grein laga um menningarminjar (nr. 80, 2012), eru allar fornleifar á Íslandi friðhelgar: „Fornleifum, [...] jafnt þeim sem eru friðlýstar sem þjóðminjar og þeim sem njóta friðunar í krafti aldurs, má enginn, hvorki landeigandi, ábúandi, framkvæmdaraðili né nokkur annar, spilla, granda eða breyta, hylja, laga, aflaga eða flytja úr stað [...]“. Er þessi fornleifakönnun í anda markmiða sem sett hafa verið með þessari löggjöf. Mat á áhrifum framkvæmda á fornleifar gerir kröfur um fjölþætta athugun á heimildum og vettvangsrannsókn, enda er skilgreining á fornleifum í þjóðminjalögum víðtæk. Fornleifar teljast hvers kyns mannvistarleifar, á landi, í jörðu, í jökli, sjó eða vatni, sem menn hafa gert eða mannaverk eru á og eru 100 ára og eldri, svo sem:

- a.** búsetulandslag, skruðgarðar og kirkjugarðar, byggðaleifar, bæjarstæði og bæjarleifar ásamt tilheyrandi leifum mannvirkja og öskuhauga, húsaleifar hvers kyns, svo sem leifar kirkna, bæn húsa, klaustra, þingstaða og búða, leifar af verbúðum, naustum og verslunarstöðum og byggðaleifar í hellum og skútum,
- b.** vinnustaðir þar sem aflað var fanga, svo sem leifar af seljum, verstöðvum, bólum, mógröfum, kolagröfum og rauðablæstri,
- c.** tún- og akurgerði, leifar rétta, áveitumannvirki og aðrar ræktunarminjar, svo og leifar eftir veiðar til sjávar og sveita,
- d.** vegir og götur, leifar af stíflum, leifar af brúm og öðrum samgöngumannvirkjum, vöð, varir, leifar hafnarmannvirkja og bátalægi, slippir, ferjastaðir, kláfar, vörður og önnur vega- og siglingamerki ásamt kennileitum þeirra,
- e.** virki og skansar og leifar af öðrum varnarmannvirkjum,

- f.** þingstaðir, meintir hörgar, hof og vé, brunnar, uppsprettur, álagablettir og aðrir staðir og kennileiti sem tengjast siðum, venjum, þjóðtrú eða þjóðsagnahefð,
- g.** áletranir, myndir eða önnur verksummerki af manna völdum í hellum eða skútum, á klettum, klöppum eða jarðföstum steinum og minningarmörk í kirkjugörðum,
- h.** haugar, dysjar og aðrir greftrunarstaðir úr heiðnum eða kristnum sið,
- i.** skipsflök eða hlutar þeirra.

Minjar 100 ára og eldri teljast til fornleifa, en heimilt er þó að friðlýsa yngri minjar.

Það er skýrt af þessari skilgreiningu að fornleifar eru ekki aðeins öll mannvirki heldur einnig staðir sem á einn eða annan hátt tengjast menningu og atvinnuvegum, hvort heldur sem er vöð eða álagablettir. Þessari skilgreiningu er fylgt við hefðbundna fornleifaskráningu. Umhverfis allar fornleifar er 15 m friðhelgað svæði en umhverfis friðlýstar fornleifar er 100 m friðhelgað svæði.

Ef nauðsynlegt er talið að spilla fornleifum eða hylja þær, þarf að leita heimildar Minjastofnunar Íslands.

3. Aðferðir við fornleifaskráningu

Í skráningarkerfi Fornleifastofnunar hefur hver sýsla skammstafað heiti (NM, RA o.s.frv.) og hver jörð hefur þriggja stafa númer. Miðað er við jarðaskiptingu eins og hún kemur fyrir í Jarðatali Johnsens frá 1847 og byggir tölusetning jarðanna á því. Skipting jarða um miðja 19. öld ræður ekki aðeins númerum í skránni heldur er miðað við hana þegar ákvarðað er hvaða jörð ákveðnir minjastaðir tilheyra. Hverjum minjastað er gefin kennitala en það er þriggja stafa númer sem hengt er við sýslutákn og jarðarnúmer. Á hverjum minjastað eru ein eða fleiri fornleifar (minjaeiningar) og hver þeirra fær tveggja stafa eininganúmer aftast í númeraröðinni (dæmi: RA-084:001.01). Fornleifaskrá hvernar jarðar hefst á stuttu yfirliti yfir skiptingu jarðarinnar, eignarhald hennar og matsverð, og einnig er gefin stutt lýsing á náttúrufari, búskaparaðstæðum og sléttun túna. Þar á eftir kemur listi yfir allar þær fornleifar sem fundust innan hvernar jarðar eða þess svæðis sem er til rannsóknar hverju sinni.

Í skránni fær hver minjastaður eina efnisgrein og er framsetning upplýsinganna stöðluð. Í fyrstu línu hvernar greinar eru grunnupplýsingar, auðkennisnúmer og sérheiti ef eitthvert er. Þá koma fram upplýsingar um staðsetningu minjastaðarins og aðstæður. Lýsingar á þeim fornleifum sem tilheyra minjastaðnum koma þar fyrir neðan en allar fornleifar fá sitt auðkennisnúmer og eru flokkaðar eftir tegund. Með tegundarflokkun er leitast við að skilgreina hvers eðlis fornleifin er, þ.e. hvort um er að ræða mannvirki af einhverju tagi sem enn sést, og þá hverskyns (t.d. tóft, garðlag eða varða), mannvirki sem vitað er um en er horfið (heimild, örnefni) eða fornleif sem ekki er eiginlegt mannvirki (álagablettur, sögustaður eða vað). Allar fornleifar eru greindar til tegundar en hlutverk þeirra er ekki alltaf hægt að ákvarða.

Á eftir hlutverki kemur hnattstaða fornleifar í landshnitakerfi (ISN93) og er mælt í miðju hvers minjastaðar. Uppmælingar voru gerðar á öllum sýnilegum minjastöðum með Trimble Geoexplorer 6000 og er möguleg skekkja mælinganna innan við 1 metri, allt niður í nokkra sentimetra.

Þar sem getur um „heimild um...“ t.d. útihús, þá er átt við að eingöngu eru til heimildir um staðinn, en minjar hafa ekki fundist á vettvangi við skrásetningu. Þó engar minjar hafi fundist, er engu að síður tekin hnattstaða staðarins ef unnt hefur verið að ákvarða hann á grundvelli fyrirbyggjandi upplýsinga með um 50 metra fráviki.

Neðst í umfjöllun um fornleif er lagt mat á þá hættu sem hún kann að vera í, hvort sem hún er viðvarandi eða tímabundin. Allar minjar sem skráðar voru í Reykjalundi eru skilgreindar í mikilli hættu vegna framkvæmda. Í flestum tilvikum ætti að vera hægt að komast hjá raski á þekktum minjum innan svæðisins ef tillit er tekið til þeirra við hönnun og staðsetningu mannvirkja.

Í síðustu línu er svo getið heimilda ef einhverjar eru, oft með skammstöfunum, en úr þeim er leyst í heimildaskrá aftast í skýrslunni.

Í skýrslunni eru aðeins birtar upplýsingar um þær minjar sem reyndust innan úttektarsvæðisins. Af þeim sökum er númeraröðin ekki samfelld í fornleifaskránni.

4. Fornleifaskrá

ÁR-453 Reykjanes

28 hdr. 1847 (JJ, 72), óviss 1708. Skálholtsstólsjörð (JÁM II, 331-332). Landamerki: “Frá Brúará við Keldudalsholt í þúfu á Miðhöfða, þaðan í þúfu á Vestararima. Þaðan í Kaldós, svo ræður Brúará að Keldudalsholti.” Ö-Reykjanes, 2.

“Íþróttabandalag Reykjavíkur á jörðina og er að reisa íþróttahús og æfingabúðir. Reykjalundur er garðyrkjubýli stofnað 1939 á 17 ha. í landi Reykjaness.” Sunnlenskar byggðir III, 163.

1918: 5,3 ha, þar af slétt $\frac{3}{4}$. Garðar 1238 m².

“Jörðin er langt nes sem Brúará afmarkar á tvo vegu. Landið er að mestu mýrlendi en þar sem bærinn stóð er land nokkru hærra. En oft var bærinn umflotinn varni [sic] þegar flóð eða vatnavextir eru í Brúará.” Sunnlenskar byggðir III, 163.

ÁR-453:009 Rimakot

Í Sunnlenskum byggðum segir: “Smábýli var í landi jarðarinnar á síðustu öld, nefnt Rimakot.”

Býlið Rimakot var á þurru rima í mýrlendi um 640 m NNV við bæinn í Reykjanesi 001 og var tún þess árið 1918 1,2 ha að stærð samkvæmt túnakorti (200x110 m). Á túnakortinu er aðeins sýndur einn kálgarður (009.04) og engin hús í túninu virðast hafa verið í notkun þegar það var mælt og teiknað.

Talsvert rask hefur orðið á rímanum sem Rimakot var á en stór hluti túns þess virðist lítt raskaður. Vestan við túnið er íbúðarhús (Reykjanesvegur 4) en austurhluti túnsins er innan lands Reykjalundar. Þar er gróðrarstöð með tilheyrandi mannvirkjum.

Enn eru nokkrar minjar í túni Rimakots sýnilegar á yfirborði en endurskoða þarf eldri skráningu til þess að fá betri mynd af þeim minjum sem þar eru. Fjárhús 009.02 voru skráð þegar aðalskráning í Grímsneshreppi var unnin árið 2001. Þar er einnig þúst 009.03 og heimild um kálgarð 009.04 en þær minjar voru skráðar þegar unnin var deiliskráning í landi Reykjalundar árið 2026. Aðrar minjar innan túns hafa ekki verið skráðar á vettvangi en heimild er um bæjarstæði 009.01.

Heimildir: Sunnlenskar byggðir III, 163; Túnakort 1918.

ÁR-453:009.03

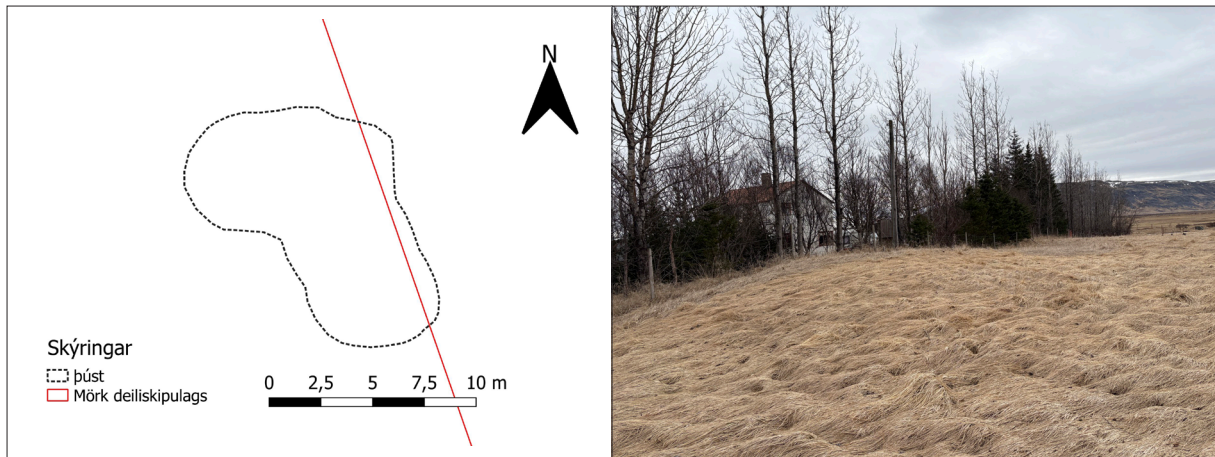
þúst útihús

X: 422782, Y: 402452

Nokkuð afgerandi þúst er í austurhluta túns Rimakots, um 20 m ANA við bæ 009.01 og 90 m austan við fjárhús 009.02. Girðing sem afmarkar land Reykjalundar liggur yfir austurjaðar þústarinnar sem geymir að öllum líkindum útflattar leifar útihúss.

Þústin er grasi gróin og nokkuð þéttur trjágróður er í austurjaðri hennar í því landi sem tilheyrir Reykjalundi. Um 8 m sunnan við þústina er nokkuð afgerandi lægð í túninu en ekki er ljóst hvort hún er manngerð eða náttúruleg.

Þústin er nokkuð flöt að ofan, er 12 m löng (norður-suður) og víðast 6 m breið en í norðurenda

Púst 009.03 í túni Rimakots, horft til suðausturs á ljósmynd.

gengur lág tota út frá þústinni til vesturs. Heildarbreidd í norðurenda er því 10,5 m. Þústin er 0,3-0,6 m á hæð.

Hættumat: mikil hætta

Hættuorsök: vegna trjáræktar

Hættumat (tímab.): mikil hætta

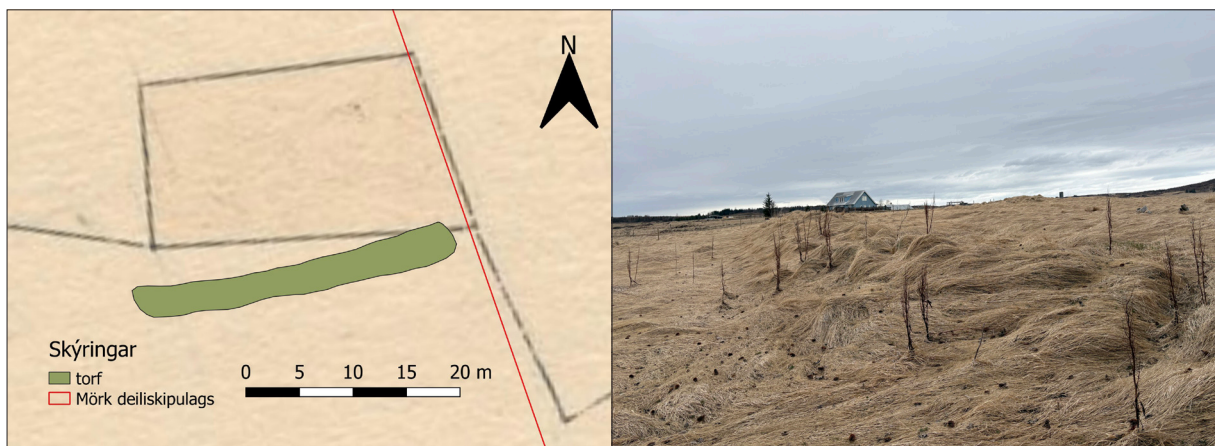
Hættuorsök (tímab.): vegna framkvæmda

ÁR-453:009.04

gerði kálgarður

X: 422783, Y: 402408

Samkvæmt túnakorti Rimakots frá 1918 var kálgarður syðst í miðju túninu. Lítil ummerki sjást um kálgarðinn en þó er torfveggur meðfram suðurmörkum hans, um 36 m sunnan við þúst 009.03. Einnig kemur til greina að þar hafi jarðefnum verið ýtt upp því veggurinn

Umfang hryggjar sem mögulega er leifar af gerði umhverfis kálgarð 009.04. Hann er sýndur ofan á upprétu túnakorti frá 1918.

Mögulegar leifar af kálgarði 009.04, horft til VNV.

er grunsamlega breiður og líkist meira þýfðum hrygg en hluta af gerði umhverfis kálgarð. Hryggurinn er 30 m langur og liggur austur-vestur. Hann er 2-3 m á breidd og 0,2-0,4 m á

hæð. Hann er á nokkuð hárri, náttúrulegri brún í túnjaðri. Fast austan við hrygginn er girðing sem afmarkar land Reykjalundar þar sem starfrækt er gróðrarstöð. Innan við girðinguna er nokkur trjárækt.

Hættumat: hætta

Hættuorsök: vegna trjáræktar

Hættumat (tímab.): mikil hætta

Hættuorsök (tímab.): vegna framkvæmda

Heimildir: Túnakort 1918

ÁR-453:018

Stór og aflöng þúst er austast á rímanum sem Rimakot 009 var á og austan við tún þess eins og það var samkvæmt túnakorti frá 1918. Þústin er 150 m austan við þúst 009.03 og 620 m norðan við bæinn í Reykjanesi 001. Hún er innan marka Gróðrarstöðvarinnar Reykjalundar. Þústin er á þurru, flatlendu og sléttu svæði en framræst mýrlendi er í kringum það.

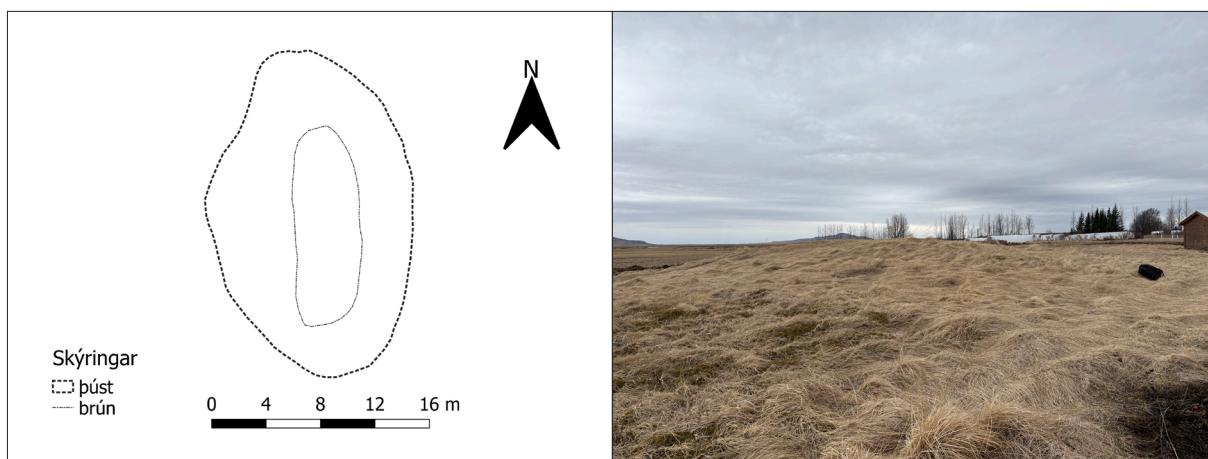
Rabarbarabeð eru sunnan, norðan og austan við þústina.

ÁR-453:018.01

þúst óþekkt

X: 422935, Y: 402498

Þústin er 24,5x15 m að stærð og snýr norður-suður. Hún er sporöskjulaga, fremur flöt að ofan, hliðar hennar eru aflíðandi til norðurs og vesturs en allbrattar til austurs og suðurs. Austurhlið þústarinnar er hæst, 1-1,3 m. Skráning fór fram snemma vors og var gróður aðeins farinn að grænka í þústinni sem styður þá túlkun að mannvistarleifar séu í henni. Ekki er ljóst um hvers konar minjar er að ræða en líklegt er að þarna hafi verið útihús frá Rimakoti eða beitarhús frá

Þúst 018.01, á ljósmynd er horft til SSV.

Reykjanesi.

Hættumat: hætta

Hættuorsök: vegna jarðræktar

Hættumat (tímab.): mikil hætta

Hættuorsök (tímab.): vegna framkvæmda

ÁR-453:019

Óljós ummerki um mótekju eru í mýrarjaðri sunnan við Norðurríma í landi Gróðrarstöðvarinnar Reykjalundar, um 200 m norðaustan við Rimakot 009 og 780 m norðan við bæinn í Reykjanesi 001. Slétt, gamalt tún er á Norðurríma og í kringum hann er framræst, þýfð mýri.

ÁR-453:019.01

náma mógrafir

X: 422846, Y: 402641

Ummerki um mótekju má greina á svæði sem er 140 m langt og 5-10 m breitt. Grafirnar fylgja lögun Norðurríma og meðfram honum sést skörðóttur bakki þar sem stungið hefur verið út úr hálfdeigum móanum. Mögulega náðu mógrafirnar lengra til VSV en þar eru ummerkin ekki vel greinileg. Neðri mörk mógrafa (suðurmörk) sjást ekki en sunnan við Norðurrímann er rask vegna framræslu, ræktunar og byggingaframkvæmda. Vegarslóði liggur upp á Norðurríma og yfir mógrafirnar. Dýpt grafanna næst rímanum er 0,3-0,6 m. Þær eru algrónar. Ein nokkuð greinileg gróf er suðvestast á mógrafasvæðinu, gróin og þurr.

Sýnileg afmörkun mógrafa 019.01 á loftmynd frá Loftmyndum ehf.

Hluti af mógröfum neðan og suðaustan undir Norðurríma, horft til VSV.

Hættumat: hætta

Hættuorsök: vegna jarðræktar

Hættumat (tímab.): mikil hætta

Hættuorsök (tímab.): vegna framkvæmda

5. Niðurstöður

Reykjanes er gamalt lögbýli og er einstök minjaheild varðveitt í heimatúni jaðarinnar þar sem meðal annars má sjá bæjarhól með tóft yngsta torfbæjarins, eldra bæjarstæði (Fornabæ) og meint bænhus (Snúð), auk umfangsmikilla beðaslétta. Jörðin var eign Skálholtsstóls og dýrleiki hennar var óviss þegar safnað var til Jarðabókar Árna Magnússonar og Páls Vídalín í upphafi 18. aldar en í Jarðatali Johnsens frá 1847 var hún metin 28 hundruð.

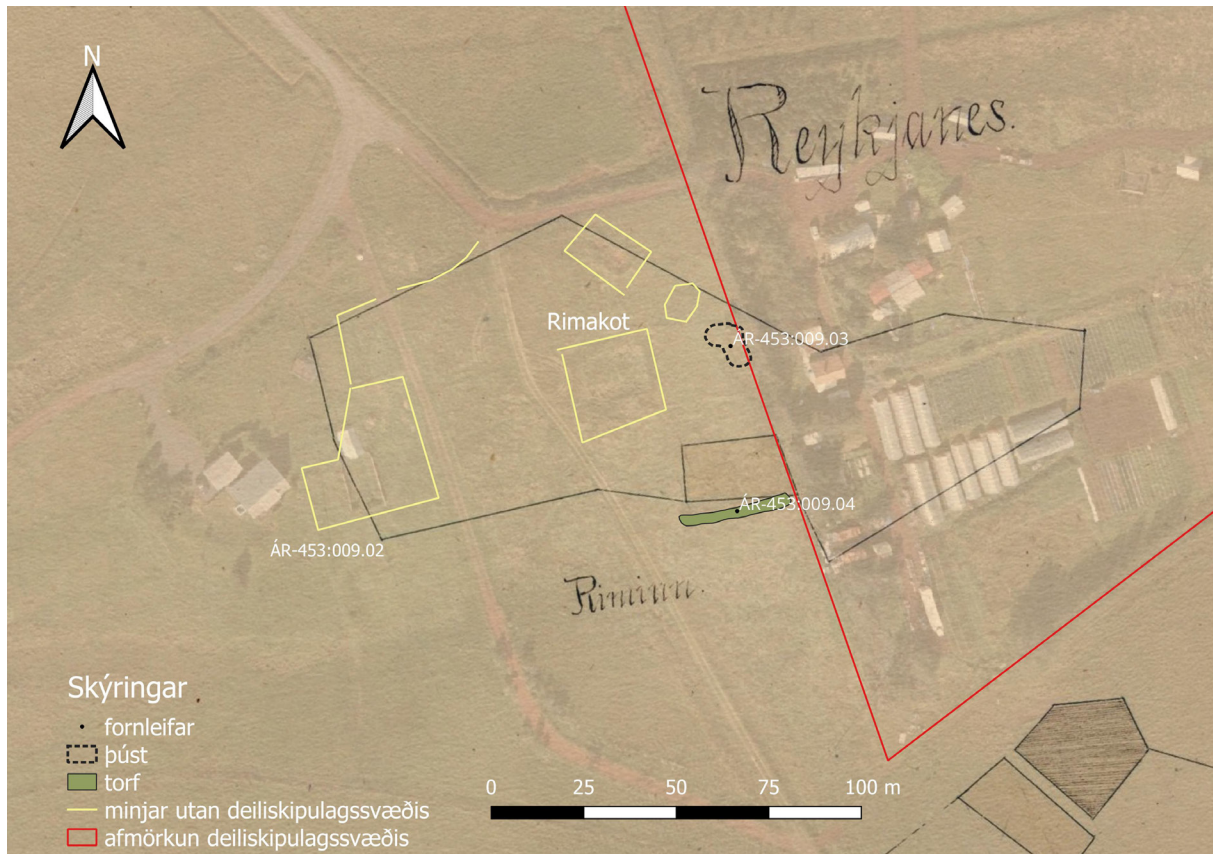
Það svæði sem var til rannsóknar í landi Reykjalundar vorið 2026 er talsverðum spöl norðan við heimatún Reykjaness. Rimakot var hjáleiga á þurru rima norðan við Reykjanes og nær austurhluti túns þess inn í land Reykjalundar. Um hana virðast vera litlar heimildir en hún var í byggð á 19. öld. Talsverðar minjar sjást enn í túni Rimakots, suðvestan við Reykjalund, og hafa fæstar verið skráðar á vettvangi. Kjartan og Gísli Gíslasynir stofnuðu Gróðrarstöðina Reykjalund árið 1939 og nú hefur þriðja kynslóð garðyrkjubænda tekið við rekstri hennar. Valfríður, dóttir Gísla, man ekki eftir tóftum í austurhluta túns Rimakots sem er í landi Reykjalundar.

Innan deiliskipulagsreitsins eða á mörkum hans reyndust vera fjórar fornleifar. Þúst ÁR-453:009.03 er í túni Rimakots og er líklega útfloft útihústóft sem tilheyrði kotinu. Þústin er reyndar að mjög litlu innan marka deiliskipulagssvæðisins en girðing sem afmarkar það liggur yfir austurjaðar hennar. Heimild er um að kálgarður hafi verið syðst í miðju túni Rimakots og þar er allbreiður hryggur sem mögulega er leifar af gerði ÁR-453:009.04 umhverfis kálgarðinn. Hryggurinn sem sést er utan við deiliskipulagssvæðið en austurhlið kálgarðsins virðist hafa verið á mörkum svæðisins og því var hann skráður.

Austast á sama rima en utan túns Rimakots er stór þúst ÁR-453:018.01. Öruggt virðist að þústin sé manngerð og gæti hún verið útfloft útihústóft frá Rimakoti eða beitarhús frá Reykjanesi. Fjórdá fornleifin sem skráð var í landi Reykjalundar er nærri norðvesturmörkum úttektaarsvæðisins, suðaustan undir Norðurrima. Þar má sjá ummerki um mótekju meðfram rimanum. Svæðið er gróið og hefur verið ræst fram með skurðgrefti. Mörk mógrafanna sjást aðeins meðfram rimanum og því er ekki hægt að áætla heildarstærð þeirra.

Í mýrinni norðaustan við land Reykjalundar eru garðhleðslur og tóftir en ekki er að sjá framhald af gördum innan deiliskipulagssvæðisins. Ekki er ljóst hvort túngarður afmarkaði tún Rimakots en engin merki um slíkan garð sjást innan marka deiliskipulagssvæðisins, enda hefur orðið mikið rask í austurhluta túnsins vegna byggingaframkvæmda og ræktunar í gegnum tíðina. Komi til frekara jarðrasks eru mestar líkur á að áður óþekktar fornleifar komi í ljós á þurrlendu rimunum sem eru nyrst og syðst í landi Reykjalundar. Sérstaklega á það við um syðri rimann þar sem tún Rimakots var. Engar heimildir eru um mannvirki á Norðurrímanum en á yngri útgáfu Herföngjaráðskorts 47 NV² sem sjá má í kortavefsjá Náttúrufræðistofnunar var ræktað tún þar á 20. öld.

Fornleifarnar fjórar sem skráðar voru innan marka deiliskipulagssvæðis í Reykjalundi eru allar skilgreindar í mikilli hættu vegna framkvæmda en í flestum tilvikum ætti að vera

Upprétt túnakort Rimakots ÁR-453:009 lagt ofan á loftmynd frá Loftmyndum ehf. Austurhluti túnsins er nú í landi Reykjalundar. Þegar aðalskráning fornleifa í Grímsnes- og Grafnishreppi var unnin um síðustu aldamót var fjárhústöft ÁR-453:009.02 skráð í túninu en þar eru fleiri minjar frá ýmsum tímum sem enn sjást á yfirborði. Þúst ÁR-453:009.03 og leifar af kálgarði ÁR-453:009.04 voru skráðar vorið 2026 í tengslum við deiliskipulag í landi Reykjalundar.

hægt að koma í veg fyrir rask með því að aðlaga skipulag að þekktum minjum. Hafa ber í huga að komi áður óþekktar minjar í ljós við jarðrask innan svæðisins skal hafa samband við Minjastofnun Íslands og gera viðvart um fundinn. Í tilvikum þar sem óhjákvæmilegt reynist að raska fornminjum vegna framkvæmda er það hlutverk Minjastofnunar Íslands að skera úr um hvort og með hvaða skilmálum fornleifar megi víkja við slíkar aðstæður.

6. Heimildaskrá

Birna Lárusdóttir. 2002. *Fornleifaskráning í Grímsnesi III: Fornleifar á jörðum í austurhluta Grímsness auk afréttar*. FS164-99063. Fornleifastofnun Íslands, Reykjavík.

JÁM II: *Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalín: Árnessýsla*. II. bindi. 1918-1921. Hið íslenska fræðafélag, Kaupmannahöfn.

JJ: J. Johnsen. 1847. *Jarðatal á Íslandi*. Kaupmannahöfn.

Kortavefsjá Náttúrufræðistofnunar - Söguleg kort:

https://atlas.lmi.is/mapview/?application=saga_kort

Sunnlenskar byggðir III. Vesturhluti Árnessýslu. 1983. Búnaðarsamband Suðurlands, [Selfoss].

Túnakort 1918: Túnakort Reykjaness og Rimakots frá 1918. Varðveitt á Þjóðskjalasafni.

Ö-Reykjanes: Örnefnalýsing Reykjaness. Gísli Guðmundsson skráði eftir Krístrúnu Kristjánsdóttur, 1970. Örnefnasafn Stofnunar Árna Magnússonar í íslenskum fræðum, Reykjavík.

7. Minjakort

Minjakortið eru unnið ofan á loftmynd frá Loftmyndum ehf.

